

INGENIØR EGIL BERG I SOKNA, EN PIONER PÅ MYRGJØDSLINGENS OMRÅDE

Av journalist Kyrre Fjeld.

Det var ikke lett å få hverken autoritetene eller bygdefolket til å tro på særlige resultater da ingeniør Egil Berg i Sokna for over 30 år siden satte i gang med grøfting og gjødsling for skogproduksjon, men som den foregangsmann han er lot han seg ikke stoppe, og i dag står skogen der som et meget synlig bevis på at det nytter med gjødsling, så vel av myr som av fastmark. Et av resultatene — og slett ikke det minst viktige — er at da det viste seg at man kunne få så bra resultater med gjødsling på næringsfattig myr på Sokna, opprettet Det norske Skogforsøksvesen for ca. åtte år siden en egen avdeling under ledelse av Boris Meshechok. Denne myrspecialisten har anlagt en rekke forsøk på store, næringsfattige myrer forskjellige steder i landet, og resultatene har allerede bekreftet Bergs meninger både med hensyn til gjødselmengde og virkning. Berg sier seg meget takknemlig for at denne for Norge så viktige sak nå blir gjennomforsket til minste detalj, både når det gjelder grøfteavstander, grøftetyper og gjødselarter.

Den gamle slektsgården Ruud i Sokna — som nå er overtatt av sønnen, skogtekniker Anders Berg — er på 21 947 dekar, hvorav 18 840 dekar produktiv skogsmark. I årenes løp er det av de forskjellige generasjoner kjøpt inn en del naboeiendommer, slik at totalarealet som i dag drives sammen er på 36 600 dekar. Kubikkmassen er på 133 300 u. b. Det er 57 prosent gran, 42 prosent furu og 1,3 prosent løvskog. Tilveksten er ikke så stor, da 57,7 prosent av arealet er bonitet 4 og 5. Kvaliteten er imidlertid meget god, spesielt på furu, slik at mye av denne leveres til spesialpriser.

Foryngelsen foregår overalt med snauhogst og planting, uten på tyttebærlende hvor selvforyngelsen kommer straks.

Det legges all kraft i å få opp ny skog så jevn og hurtig som mulig. Etter hogst plantes det første høst med 2/2 gran, — 50 000 til 70 000 pr. år. Ca. 10 000 gran er også forsøksvis tilplantet med Jiffy-potter. Plantene individgjødsles året etter med 15 gram fullgjødsel A.

Av de 6,3 prosent i hogstklasse I ligger det meste fra 500 til 600 meter over havet. Her har man på frørestillinger ventet på naturlig foryngelse i 30 år uten resultat. De siste år har man, etter forutgående forsøk, tilplantet med 2/0 furu i 2,5 meters avstand, fra 10 000 til 40 000 pr. år. Alle planter er av eget frø og fra egen planteskole. I løpet av syv år skulle disse åsarealer være forynget. Lønnsomheten av denne planting kan nok være tvilsom, men framtidsproduksjonen bør gå foran, mener Berg.

Hogstklasse III har i dag bare 2,9 prosent, men dette vil nå årlig

Her ser man en stammeskive fra Delingsmyr i Strømsod skog. Det ble grøftet i 1938 og gjødslet med 50 kg. fullgjødsel A pr. da. Legg merke til at årringsbredden holder seg like stor til tross for bare en gangs gjødsling. Bildet ble tatt høsten 1962.

Fot. E. Berg

øke med en til to prosent pr. år etter hvert som plantefeltene vokser til, slik at om 20 år skulle fordelingen være mer normal.

Rydding og tynning foretas årlig i h. kl. III, IV og V. Det må komme tilstrekkelig med sol og regn ned til jordbunnen. Derved økes tilveksten og råhumus unngås, og feltene blir godt skikket for planting straks etter sluttavvirkning.

For om mulig å få brakt en del av h. kl. V tilbake til h. kl. IV er utstrakte gjødslingsforsøk foretatt helt fra 1936. Det er oppnådd gode resultater med kalksalpeter og kalkamonsalpeter, som viser god økonomi. For fire år siden ble 70 felter, hver på ca. to da, gjødslet med 15 kg, 22,5 kg og 30 kg Urea. Det er her gjødslet på alle boniteter, forskjellige høyder over havet og forskjellige hogstklasser. Neste høst er disse feltene fem somre gamle og vil igjen bli oppmålt, og man håper da å få svar på mange spørsmål. Deretter vil spørsmålet om gjødsling av f. eks. 1/5 av produksjonsskogen hvert år bli tatt opp.

De første forsøk med gjødsling av myrer ble satt i gang i 1943, og etter de meget gode resultatene gjødsles nå alle myrer med Hydros «Fullgjødsel A», — Bedre myrer med 25 kg pr. da, dårligere med 50 kg og ytterligere 50 kg etter et par år. Den økonomiske gjødselvarighet på myr synes å være ca. 15 år.

Alle myrer, ca. 710 da i skogens lavere strøk, opptil ca. 450 mo.h.,

er forlengst grøftet, gjødslet og forynget. De resterende ca. 640 da myr i de høyereliggende strøk vil bli kultivert etter hvert som midler kan skaffes.

Foryngelse på myrene kommer meget lett naturlig med bjørk og furu. Bjørk har vist seg å reagere aller best på gjødsling. Når denne foryngelsen er ca. fem meter høy kommer også granforyngelse av seg selv innimellom.

Straks etter gjødsling har man prøvd å plante 2/2 gran, men nesten overalt med dårlig resultat på grunn av frostskafer. *Picea Marianna* og *Contortafuru* har gått mye bedre ved planting på myr.

Grøfting og bekkerensk er i Ruud skog utført med ca. 125 000 meter, hvorav ca. 50 000 meter i de vanskelige årene mellom 1930 og 1935. Tømmerprisen var den gang helt nede i kr. 10,30 pr. kbm, og det var vanskelig å få solgt både tømmer og ved. Alle arbeiderne drev derfor med utstrakte kultur- og veiarbeider.

Etter 1956 er alle myrer grøftet med traktormontert graveutstyr. Hovedgrøfter tas for det meste på en dybde av 1,20 meter, og man vil også gå over til et tettere nett med ca. 40 cm dype grøfter da disse har vist seg å gi meget god virkning, hevder ingeniør Egil Berg.

Egil Berg har også vist seg som en pioner på skogsbilveibyggingens område og satte i gang så tidlig som i 1926. Sønnen følger i farens fotspor, og målet er å få 500 til 1 000 meter heste- eller traktorkjørevei fram til nærmeste bilvei. For å sikre fast arbeidskraft i skogen er det bygd en del skogsarbeiderboliger i årene fra 1925 til 1950. Skogsarbeiderne har på denne måten fått kort vei fram til arbeidsplassen, og de har fast arbeid året rundt.

DYRKINGSDEMONSTRASJON

Selskapet Ny Jord i samarbeid med *Hedmark Landbruksselskap* og *Landbruksteknisk Institutt* avviklet den 16. september 1965 en interessant demonstrasjon i maskinell nydyrking hos *Kåre Bergli*, Nybergsund i Trysil.

Arbeidsoppgavene under demonstrasjonen var:

1. Stubbe- og steinbryting innbefattet rensking av matjordlaget med grubberedskaper.
2. Lessing og transport av stubb og stein.
3. Pløying og harving.

Demonstrasjonen foregikk på et dyrkingsfelt til *Kåre Bergli's* bruk. Jordarten bestod av sand og grus, som delvis var meget steinrik.